

Era de două ori în săptămâna: Joi și Duminică;
era cându-vă prețioase importanță materialelor,
va fi de trei sau de patru ori în săptămâna.

Prețul de prenumerare

pentru Austria

e anu intregu	8 fl. v. a.
„diameete de anu	4 fl. v. a.
„patriară	2 fl. v. a.
pentru România și străinătate	
e anu intregu	12 fl.
d'umetate de anu	6 fl.

ALBINA.

Pesta în 22 martiu n. 1871.
„Vicitrix causa diis placuit, victa Catoni.”

Domnii stepanitori ai nostri, despre cari suntemu convinsi că li sangeră iniția pentru caderea Franciei, nu din amore său simpatia, ci din propriul mare interes, — căci prin triumful și prépotintia Germainieei monarchia nostra și a nume patria ungurăsca a devenit jucarea in man'a cанду a unui'a cанду a altui'a imperatu despre nordu, vasala cанду Russiei, cанду Prusiei, — totusi acum canta versulu Prussului invingatoriu, firesce pentru a se recomandă graciei. Politic'a mare si cu diplomati'a ei este o maiestria si institutiune d'a se preface, a se acomodă, a minti frumosu, — nota bene in sferele mai nalte.

Noi, ne-apartenendu la acele sfere, si — ne-atinentindu d'a ni face locu cанду in acele sfere, vom remané pururiă sinceri, franci, seriosi — cu noi insine si cu lumea intréga. Prin urmare nu vom glorifică nici cанду una invingere, unu triumphu, caro in inima, pre cătu aceea este nestricata, trebuie se ne döra.

Sambata, domineca si luni, in cas'a deputatilor dietei unguresei se desbatu cu multa fervore politic'a esterna a statului său Monarchieei. Reportul nostru de la Dieta dă despre decursulu desbaterei tōta informatiunea necesaria, de unde elu ni si cuprindea cea mai mare parte a fōiei prezente. Ni-am respicatu si noi, pre cătu ni iertau poterile si permitea ocasiunea, parerile nōstre a supr'a cestiuniei. Resultatulu a fostu, cum nu potea fi altfelu, că politica guvernului se incuviintă, triumful nemtilor, uniu-ne loru fortata, se afia cu cale, se recunoscu de justa. — Nu noi suntemu, cari am si propusu si aperatu o doctrina ca acēst'a; din contra ni redicaramu vōcea in contra ei; deci tomai asiā, nu noi vom fi cari se ne opunem si se-i impedecām consecintele naturali.

Din tienut'a Camerei unguresci, francesii si tōte poporale Europei se vor conviuge despre gradulu si calitatea liberalismului magiaru, si specialmente despre realitatea simpatielor domnilor stepanitori ai nostri pentru Francia! —

Parlamentul Germaniei ieri s'a deschis in Berlinu de Imp. Wilhelm. —

Vulcanul Parisului, am poté dice alu Franciei, adeca poporulu suburbioru democratice, a isbuenit de cincisiese dile, si a acoperit cu lav'a sa intrég'a capitala.

Gard'a natuunale, alu carei număr ajunge aproape cifra de 300,000, observandu că guvernul si adunarea natuunale n'au incredere in ea, si deducendu de aci că n'au intentiuni bune nici facia de Republica, a refusatu a se supune decretului de desarmare, din contra a ocupatu, de unde numai a fostu cu potintia, multime de arme, de tunuri si cartusie, si s'a organisatu si baricadatu, mai verosu in partile de Montmartre si — si-a formulat postulatelo sale patriotice. Intr'acestea sunt: dreptulu d'a-si alege ea insasi pre comandantele supremu; dreptulu d'a veghiā ea armata a supr'a Republicei; desfacerea adunarei natuunale si convocarea unei constituante, liberu alese, in Paris.

Dupa ce guvernul multu timpu nu-si potu ajunge scopulu d'a face ca gard'a natuunale de buna voia se retraga pre acasa si se lase armatei tunurile si munitiunile ocupate, vineri'a si sambat'a trecuta se fecerea incercari d'a fortia pusetiunile gardei, dar resultatulu fū forte nefericitu. Armatii de linia fraternalisara cu gardii, căti-va generali si mai multi oficie-

ri, cari condasera operatiunile armatei si se pré espusera, devenira prinsi de reșculati, si ginerarii Lecomte si Thomas de la garda, cari insa se opuseau miscariilor gardei, fusera judecati la mōrte si fusilati indata. De atunci — ginerariul Vinoy cu tota ostirea regulata s'a retrasu la Versailles, pentru a aperă guvernul si adunarea natuunale, ér masselo rescolate au ocupat si stepanescu Parisulu si se organiséa si intarescu totu mai multu, ocupandu intr'aceea si trei forturi.

Este acēsta deplorabile miscare si actiune a masselor — unu paroçismu alu frigurilor sguduitórie ce apucara pe toti francesii cu inima, dupa pricperea infriociatelor conditiuni de pace? — său este revoltarea conscientiei natuunali pentru intrigele si spiritulu marsiavu ce se manifesta in sferele astadi decide-torio? — nu suntemu inca in stare a constata. Destulu că retragerea ostirilor nemtischi s'a sistatu si este vorba ca prussii pentru a-si ascură conditiunile de pace, au intentiunea d'a reintrá in Parisu! Guvernul lui Thiers insa se vede destulu de inteleptu d'a continuă incarcile de molcomire chiar si prin concessuni.

Astfelu stă lucrulu dupa cele din urma sciri ce ni sosira. —

In Cislaitania demustratiunile nemtilor pentru, ici-coli si contra Germaniei, se urma totu mereu. Guvernul opresce pe cele publice, dar cele private ieu dimensiuni cu atatu mai mari si forme cu atatu mai — publice! Sambat'a trecuta in urbea Baden langa Viena, o adunare numerosa de amici entuziasmati ai Germaniei unite, se sparsu prin multime de poporu, cu petri si cu musica de psice. Triumful armelor nemtischi in Monarchia Austriei a facutu imposibile linisca spiritelor, imposibile armonia intre popora si partite, imposibile döra chiar conlocuirea si conluarea spre aceiasi scopu; pentru că elu in unele elemente a destuptu dorintie si sperantie anti-patriotice, in altele temere si irritare nedormita! —

In fine mai amintim la acestu locu, cumca ieri, marti, dupa mōdiadi, avu locu prim'a conferinta a sub-comisiunilor din delegatiunile ambelor congresse, din Carloveti si Sibiuu, in caus'a fondurilor comune, manastirilor si comunelor mestecate, de ambele parti manifestandu-se celu mai fratescu spiritu de impacare. Din partea serbilor se infaciisara — afara de dlu dr. Miletits, inchis in Vatiu, carni dlu Mung. de justitia nu se invoi a-i accordă unu coucediu cerutu, toti ceialalti membri: Csernoevics, dr. Pavlovics, dr. Mandits; din a nostra: Ant. Mocioni, G. Ioanoviciu si Babesiu. Se sperām bunu resultatul. —

Egoismulu nesaturabilu alu prusso-nemtilor invingatori.

(L.) Resbelulu infuriatu intre cele două mai de frunte popora ale lumii civilisate, resbolu franco-nemtischi, ce siepte luni de dile a ingrozit lumea prin riurile de sang si prin devasistrate sale, ce neferici unu poporu geiorosu pre mai multe diecenie, sugrumă dreptula, dreptatea si libertatea poporului europeu si renascu epoca militarismului despota din evalu mediu, eu tōto institutianile si ceremoniile sale, — acelu funestu resbelu, prirprelimariile de pace incheiate in 2 marz 1871, s'a finit. Francia de sila trebui se ubscia conditiunile cele mai aspre, conditivi ca cari abia a mai vedutu lumea de vr'o 200 de ani, conditiuni cari pentru o natuunie mai utienu vigurosa si o tiéra mai putinu bineventata, erau deplinu nimicitori.

De la ratificatiunea preliminarialor de pace prin adunarea natuunala din Bordeaux sunt dejă trei săptamani, si imperatulu-regemtemoriu de Ddieu, Vilhelmu „invigatoriulu”, inca nu si-a scosu órdele sale invigatórie din nefericita Francia. Nu e destulu că bist'a tiéra, pana nu va raspunde colosal'a suma de cinci milii de milioane, trebuie se sufere occupatiunea a siesse departamente (Marne, Ardennes, Haute-Marne, Meuse, Vosges, Mourthe) de 50,000 de prussi, pe cari este indatorata se-ii ospetedie, se-ii tiene mai bine decătu gloriós'a loru mama „Prusso-Germania”, — nu, Vilhelmu imperatulu, acestu monarchu astadi omnipotinte si temutu de intréga Europa, glorificat de ai sei ca renascatorulu monachiei universale nemtischi, — inca pana mai alalta-ieri se preimblă prin Francia devastata, si — sentiul ni se revolta — cанду cettim, că totu mai face recuistiuni de la poporulu francesu, despoiatu de tota buna starea sa! Par' că acesti ómeni, temetori de Ddieu, din gratia lui Marte astadi infriociati, ar astă o desfatare a sufletului in vedere devastarilor causate de ei cu focu si cu sabia.

In 19 martiu, 17 dile dupa ratificatiunea preliminarialor de pace, sosi scirea cumea, castelulu de langa Broglie, (nu departe de Rouen) alu episcopului din Rouen, s'a jafuitu — nu de tellari, ci de soldatii imparatului temetoriu de Ddieu. Mai multu, prussii au devenit a reocupă de nou Parisulu, — celu putinu acēst'a doresce vamesia „Gazet'a crucei” din Berolinu, precum se dice, din caus'a turburilor din prouribiul Montmartre. Regimul lui Thiers inse sperām că va protesta contra acestui nejustificabilu propusu.

De cанду e lumea, nu s'a mai intemplatu ca armata cōtau devineu o tiéra, au cōpletit o pan' la pele, se mai romana cu săptamani in inim'a ei lovită si struncinata de mōrte. Astadi, in seculul al IXX., cанду lumea, si mai verosu lumea nemtischi se dice a fi luminata si civilisata, cанду ea insasi pretinde a stă la calmea destinatiunei ómenimic, astadi 800,000 de bracie prusso-nemtischi inarmate, dupa trei săptamani de la inectarea dusimanielor, continua a despoia pre nefericita Francia, a-i sigura si medu'a din ósa.

Barbaru si teribilu a fostu propusulu nemtilor d'a neferic poporulu francesu, antecipatoriu libertatilor, mai barbaru si mai teribilu a fostu modulu prin care au ossecentat densii salbatecele loru propusuri, cu o neumanjate si barbaria, de care nici la cele mai cude popora din timpurile vechie nu mai astănu; presto 600 de sate sunt prefacute in cenusia! Locuitorii nefericiti, scosi din casele loru cu poterea, numai pre muntii si prim codrii inpenetrabili au potutu astă refugiu de crăduu persecutoriu. Strigatele, vacetele de dolore ale muierilor si copiloru, departe d'a muiā inim'a prusso-nemtilor, inim'a de tigru, a servit a chiur a li arcta urna nefericitoru fgitu, d'a ii caută si a li stinge setea loru de sang si omoru. Nu numai ce li-a statu in cale intru cucerirea loru, nu numai casele si grădile au spartu si aprinsu nemtii nostri culti, si au taiat si trentita la pamantu totu ee an editiu cu ochii, semonaturele si camjele frumosu le au devastat, gradinele cele incantate ie le-au stirpitu, cu unu cuventu: o tiéra la a carei privire ti ridea inim'a, au strafat o intr'o trista pustia!

Si dupa tōte acestea inca nici acum nu se grabescu a osi, a se retrage, a se ascunde din vedere, din naintea urei si despectului poporului impilatu si despoiatu! Acēst'a este insusirea caracteristica a prusso-nemtilor, este egoismulu loru nesaturabilu, ér egoismulu este cea mai mare seracă morală a omului.

Diet'a Ungariei.

Siedint'a casei representantilor din 17 martiu.

Se deschide la 9 ore. Dupa autenticarea protocolului si anuntarea unor petitiuni din partea presedintelui, alegatulu Jos. Hodosiu

Prenumeration se facă la toti del. corespondenti ai nostri, si de adreptulu la Redactiune Statutară Nr. 1, unde sunt a se adresă si corespondințele, ce privesc Redactiunea, administratiunea seu speditoră: cate vor fi nefrancate, nu se vor primi: ér cele anonime nu se vor publica.

Pentru anunț si alte comunicări de interes privat — se raspunde cate 7 cr. de linie; repetările se facă cu prețul scăditu. Prețul timbrului cate 30 cr. pentru una data se antcipă.

presenta o petitiune in caus'a Franciei. D. Irányi asterne mai multe petitiuni totu in acēstasi causa.

Referintele comis. centrali, C. Szell, substerne reportul comisiunii referitoru la proiectul de lego pentru bugetu.

L. Szögyény ca reportatoru alu comis. centr. presenta reportul comisiunii privitoru la 5 proiecte de lege.

Proiectul primu tratadă despre conveniunca de statu incheiata in 2 iun. 1868 cu Svedia si Norvegia in caus'a estradarei reciproce a criminalistilor. Alu doilea proiectu de lege suna despre tratatul incheiata cu regatul Italiei in 27 iun, 1869, totu in acēstă causa. Alu treilea proiectu este conveniunca suplementaria incheiata cu Francia in 12 iun, 1869, pentru completarea tratatului de statu din 13 nov. 1855 érasi in caus'a estradarei reciproce a criminalistilor. Alu patrulea proiectu se referesce la creditulu suplem. devenit ucesariu prin intrarea in viéta a provisoriului fiumanu. In fine alu cincelea proiectu suna despre imultirea judilor de la tabla regesca judiciale.

Aceste proiecte se vor tipari si dupa finirea desbatelerii bugetului se vor pune la ordinea dilei.

A. Pulszky repórta despre proiectul de lege pentru promovarea investimentului adulilor.

Asideria se va tipari si pune la ordinea dilei.

In fine primindu-se reportul comisiunii economice despre spesele casei pre lun'a lui martiu, siedint'a se incheia la 9 1/2 ore.

Siedint'a casei reprezentant. din 18 martiu.

O deschide presedintele P. Somssich la 9 ore. Protocolul se autentica. J. László si mai multi alti ablegati predau petitiuni contra rumperei Alsatiei si Lotaringiei d'a la Franci Eig. Mocioni substerne asemenea petitiuni o gramada din comitatele Aradu, Carasius si Torontalu. Totu asi si E. Simonyi. — St. Pavlovics din caus'a că Jean Victor, ectatiénu francesu, care in Slavonia si Bosニア ocupandu-se cu scrutari archeologice si paleontologice, la rentornarea lui priu Zagrabia, s'a prinsu prin oficiantii de acolo, s'a arestatu cu criminalistii comuni, si in fine dupa o luna de dile, ca nevinovat s'a eliberat, — adressesia ministrului presedintei o interpellare, in care intréba: 1. Scie densulu despre acēst'a? si daca nu, — caută va a-si castiga cunoștința necesaria? 2. Este ministrul presedintei aplecatu a dispune, ca faptorii acestei procederi peccatoase se se pedepsescă, ér cetațenul francesu ofensat se se des satisfactiune?

E. Stanescu indrépta trii interpellatiuni ministrului de interne. In cea d'antau intréba: daca scie ministrul, că organele sale administrative impedeau implinirea statuielor de oficianti comuni, devenite vacante, pre care constitutiunala, adeca priu alegere libertate? si are de cugotu a aperă drepturile constitutiunale ale poporului in acēsta privintia? — In a dō'a interpellare intréba: daca este adeverata — precum scriu foile, că in cōttulu Aradului, a carni poporatiune e cinci parti din siosa romana, este a se denumi unu comite supremu, care nici nu e romanu, nici nu scie romanesce? si in cāsu d'ar fi adeverata, cum va justifica ministrul acēsta procedere facia cu art. de lego 44, §. 27, 1868, si preste totu cu postulatelor dreptatii si cenzuratii? — In a trei-a interpellare intréba pe ministrul: cum de si acum se intrebuintădă in passaporturi pentru stranătate, contra tratatului parisianu din 1858: „Valachia” (Oláhország), Moldavia si Valachia, pre cādu in intlesulu tratatului amintit, fostele dōue principate au capatatu numīea: „principatele unite”? Mai departe că: are de cugotu ministrul a face se incete acēsta violatiune de dreptul internationalu si pana cādu numirea corecta „Principatul Romaniei,” statorita in

conferintă de Londra, se va luă în dreptul publicu european?

Aceste interpelatii se vor impărtasi ministrilor concernanti. —

Ministrul presedinte asternai multe legi sanctiunate, cari publicandu-se, spre asemenea scopu se trimitu casei magnatilor.

Ordinea dilei: *Desbaterea proiectului de lege pentru bugetul final de pre 1871.*

C. Széll recomanda proiectului spre primire, cu atât mai vertosu pentru că comis. finanț. a fostu atât de ferice a intempiști aprobaarea unanimă a sectiunilor.

E. Horn e contra primirii proiectului caci, dice densulu, icón'a ce o aréta legea bugetala despre starea tierii, este o mintinna. In generă acusa comisiunea financiară de superficialitate in compunerea bugetului.

C. Széll ca referintele comis. centrale se incereau a justifică propunerea si se röga a se primi.

Ministrul de finantie Kerkápolyi in o vorbire lunga contra lui Horn, aréta corectitatea bugetului. — Dupa ce nu mai este nimenea insemnatu la cuventu, proiectul de lege pentru bugetul de pre 1871 se primește in generă de baza a desbatelerii speciali, in care §. 1, precum capulu I. si alu II. alu §. 2 se primește foră observare. La capulu III. care sună despre spesele comune, ié cuventul.

D. Irányi si-si face de obiectulu criticii politice a esterna a regimului. Densulu inca e de acea parere că o tiéra numai atunci se 'ncépa resbelu, candu se ataca nemidilociu interesele ei proprie. Nu desapróba elu deci procederea regimului pentru că sub resbelul franco-nemtiesc n'a mersu contra nemtilor, ci pentru aceea, pentru că nu s'a folositu de tota influența sa in interesulu restituirii pacii. Trece apoi la respicarea procederii ce regimulu a urmatu cu ocasiunea incheiarii pacii intre Franta si Germania. Nu pote aproba atitudinea regimului in urm'a careia n'a protestatu la incheierea pacii contra dreptului de cucerire, candu Alsatia si Lotaringia, ce Franta döue sute de ani le-a posessu neintreruptu si neconturbata, s'a ruptu de catra Franta. Regimulu ar fi trebuitu se mërga pre calea mediocra: se nu sia urmatu nici politica infumurata nici politica temerii. Daca regimulu n'ar fi urmatu acesta din urma, daca ar fi protestatu contr'a calcarii in piciora a drepturilor poporilor: — regimulu celu putieni ar fi arestatu, că vre se-si sustine puștiunea de potere mare. Dar regimulu la inceputul resbelului n'a facutu nici unu pasu pentru restituirea pacii, era mai tardiu pentru incheierea pacii, sub conditii mai umane. In vertutea acestora, in numele seu si alu colegilor u sei in principia, asternai urmatorulu proiectu de resolutiune:

"Cas'a se se pronuncie că atitudinea regimului facia de conflictulu franco-nemtiesc, nu o apróba, in cătu la inceputul resbelului nu si-a intrebuintat influența pre calea pacii diplomatica pentru restituirea pacii, era mai tardiu pentru incheierea acestoia foră conditiunile de perderi teritoriale." (Aprobare in stang'a estrema.) — Proiectul de resolutiune e subscrisu de mai toti ablegatii stangei estreme, precum si de vr'o siesse natiunalni.

M. Jókai recunoscă că natiuna magiara detoresce multe binefaceri Frantei, dar pentru aceea densulu totusi este pentru politica de ne'ntrevire, caci intr'unu casu ca celu din intrebare, nu pote se fia vorb'a de simpatia, ci numai de calculu reac.

E. Simonyi vorbesce contra lui Jókai si partinsece proiectulu lui Irányi, aducandu cele mai eclatante dovedi, cumca proprie fric'a de muscalu a facutu pe Austro-Ungaria neutrala, er acesta prin neutralitatea ei a impiedecat si pe Anglia d'a fi activa. (Applause in stang'a estrema.)

C. Tisza — precum se vede, nu recunoscă meritele Frantei pentru Europa, i pare bine că Germania mare a re'nviatu, cu care Austro-Ungaria trebue se simpatisedie, — aproba deci atitudinea guvernului sub totu descurstu resbelului franco-nemtiesc.

E. Ivanka cu putene cuvinte se spima totu asemenea. — Urma V. Babesiu, timpulu inaintat, presedintele incheia siedint'a la 2 ore, anuntandu cea urmatória pre mane-di la 11 ore. —

Siedintia casei representantilor din 19 martiu.

Se deschide la 11 ore de presedintele or. P. Somisch. E. Mocioni asternai petitiunea Sesasiului (cottulu Carasiului) contra desmembrarii Frantei.

Ordinea dilei: Continuarea desbatelerii proiectului de lege pentru bugetul final de pre 1871.

V. Babesiu ié cuventul si critica politica guvernului facia de resbelul franco-nemtiesc; combatendu argumentele lui Jókay si Tisza, primește proiectul de resolutiune alu lui Irányi, subscrisu si de densulu. (A se vedé mai la vale vorbirea intréga dupa protocolu stenograficu.)

Observarile duii T. Csáky (din centrulu dreptu) se restringu la politica esterna nainte de resbelu si la esfertul, ce conducea afacerilor nostru esterne a produsu a supr'a starii nostre interne.

Incătu pentru conferintă din Londra, desapróba regimulu că a tramsu acolo pre contele Széchen. Acea ponderosa missiune trebuia incediuta unui individu, care in privint'a politica stă mai aprope de regim, decătu contele Széchen. — E de lipsa se venim in curat, că ce rola vremu se jocam in Europa. Diplomatii nostri pan' acuma au jocatul rol'a de potere mare cu cele mai neapte midilöce. La röla de potere mare lipsescu conditiunile principali: o natiunalitate si unu principiu mare comunu. Noi numai una problema avemu, si acesta este: a ne dezvoltá spiritualmente si materialmente si a ni aperá esistinti'a. Spre acést'a nu ni trebuie acea formidabila potere armata, care in fine ni aduce perirea, astfelu incătu armat'a nu va avé ce aperá. Vorbitoriul de altintretelea apróba politica regimului sub descurstu resbelului si doresce numai ca diplomatiu nostri se se lase de scol'a a violențelor, si ca delegatiunile viitorie nainte de tōt se aiba naintea ochiloru economi'a.

E. Kállay (din stang'a estrema), e de principiu lui C. Tisza dupa care indreptariu pentru politica esterna numai interesulu Ungariei pote se fa si mai adauge, că in politica esterna nu sentiamentele inimic, ci postulatele ratunei trebuesc urmate. — Unirea Germaniei o tiene de mare insemnatate pentru Europa. Ori ce ar aduce sörtea, dice Kállay, eu asteptu de la o natiune mare si propagatoria de cultura, cum e natiunea germana, care nu se inchina efervescentiei sangelui, asteptu că nu va cautá libertatea in scrutarea sistemelor contrarie, ci se va apropiá mereu dar necontentu si siguri catra idealul ömenimei. — Dreptu aceea Kállay apróba politica guvernului facia de conflictulu franco-nemtiesc. Trecendu la proiectulu si argumintele lui Irányi, afirma că acest'a nu convinu cu interesele Ungariei; căci, dice densulu, noi aveam se ne terim'u d'a provocá, apoi se recugetam, că daca Franta era invingatoriu, si ea ar fi pretinsu partile Rinului de la Germania.

M. Ürményi (din drépt'a estrema) vorbesce contra lui Jókay, si contra politicei guvernului, dicindu că densulu nu pote fi amicul neconditiunatu aliu politicei de ne'ntrevire. Totu insulu trebuie se senta dorere, candu vede că Alsatia si Lotaringia contra vointia poportatiuni se rupu de la Franta si se léga de Germania. Imperiul austro-magiaru are missiune defensiva si adeca nu numai in privint'a teritoriului ci si ideile progresului tribue se le spriginiu.

J. Schwarz (din stang'a estrema) laudă procederea regimului facia de afacerea franco-prusă. Nu s'ar si miratu daca aceia ar fi intitlu intrevirea, cari ne'nteruptu vreu se n'convunga cumca armat'a comună e in stare aperá interesele Ungariei facia de verice periclu; dar din partea lui Irányi si E. Simonyi vede inse o contradicere si neconsecintia; teutiu abstragendu de la acest'a, nu pricope motile cari pretindu desaproba politicei guvernului facia de conflictul a din intrebare. In intrevirea numai astfelu ar fi fostu cu cal si scopu, daca Austria nu stă isolata si Anglia i'ar si facutu alata, precum a disu ieri Simonyi. Anglia inca in man'a numeroselor metinge si alarmarii din partea diaristicsei, a fostu cu minte si nu s'a mestacatu in resbelu.

Daca numai aceea ni pare reu, că prin caderea Frantei s'a perduu ecilibriul europeu, acesta parere de reu din partea stangei estreme nu o pricope, caci acelu ecilibriu europeu nu este in interesulu poporilor, ci alu absolutismului sub care genui poporele, si care s'a inffintat prin calcarea in piciora a suveranitatii poporilor si constitutiunilor statelor. Stang'a estrema gelesce acelu ecilibriu, pre care Metternich l'a mostenit de la Kaunitz etc. Ömenimea n'are lipsa d'acest ecilibriu, acest'a nici odata n'a fostu decătu protestu de atacare, precum d. e. in a. 1848 la

intrevirea Russiei s'a surgrumatu constitutiunea Ungariei in numele "equilibrium."

De altintretelea desapróba că se atribue atât a poporului miscarilor pentru libertate in Franta, că revoluția le tiene de nefericita poporului. Densulu nu crede că ginta românească si va reziste contra poporilor germani, si crede că cucer'a va cucerii si invinge d'sei in colia. Atribue Germaniei celu mai mare meritu pentru cultura. —

Ministrul presedinte J. Andrásy 'ai face observarile la vorbirele lui Irányi, Simonyi si Ürményi si se nisuesce a justifică atitudinea guvernului sub descurstu resbelului, cu argumentul celu poteriu, că legalatiunea insasi a prescrisu acea atitudine. — Recomenda respingerea proiectului de resolutiune alu lui Irányi.

L. Berzenzechy, (din centrulu stangai,) in tre sgomotu si incepe vorbirea cu aceea că parerea lui J. Schwarz in privint'a francesilor nu o pote lasa nereflectata si mai vertosu din acea causa, ca se nu aparemu nepasati de napastele Frantei. Nu crede că uniunea germană in organisatiunies ei d'acuma ar fi mai buna puntru noi; de la regimulu din Berlinu nu a stăpta nici unu bine si daca lav'a pornita, ideia de natiunalitate se cobore pana la Viena, aceea nici Carpatii nu o vor poté impiedecă; va veni acea si la noi in Ungaria. Nici romanii, nici serbi, nici grecii, cari au tramsu legium in ajutoriulu franciloru, nu sunt de parerea lui Schwarz, ci dicu că Ungaria, desi pana aci dusimana Germaniei, astazi se linguisesc invingatoriului. — Cadent'a lui Ivánka in vorbirea lui de ieri a fostu, că pentru aceea nu recunoscem republic'a francesa, pentru că nu există, am recunoscutu uniunea nemtieșca, pentru că există; este inca si alta cadiența: "cine se teme acel'a traiesc" = a ki fél, az él. Daca lui Thiers i'ar fi succesu a aduce Franciei unu Bourbon, acest'a s'ar fi recunoscutu in data, dar fiindu vorb'a de republica, acést'a nu se recunoscce. — C. Tisza a disu că spăra in poterea renoitória a libertatii; are dreptu, numai că republic'a e pusă in pranga. Nici odata n'a patitu atât'a republic'a, nici candu n'a fostu atât de batjocorita ca astadata, caci numai de provisoriu i s'a concesu a trai, ca se votedie cele cinci miliarde, cari Jokai s'a tomntu că la vom jafui noi de la prussi, ca candu acestia le ar fi castigatu pre cale dréptă. (ilaritate.) — J. Schwarz a disu că eu-i trebuie ecilibriu europen. Dupa a sa parere nici nu este ecilibriu, pentru că Bismarck e unicul, a carui cuventu decide astadi in Europa. —

Dupa discursulu lui Berzenzechy, cas'a in telescopie votarea a supr'a proiectului, dar presedintele anuncia că mai sunt patru vorbitori insinuati si pune continuarea desbatelerii pre siedint'a de mane-di. —

Siedint'a casei representantilor din 20 martiu.

Se deschide la 9 ore. Dupa autenticarea protocolului se continua desbaterea proiectului de lege pentru bugetul final de pre 1871.

N. Eber (din centrulu dreptei,) nu stă atât de rele relatiunile politice d'astadi, precum a firma unii. Adeverat că există alianța nemtieșca, dar n'am provocat' noi, caci si daca intreviamu, totu s'ar fi inffintat acést'a; dice că Prussia pentru aceea s'a apropiat de Russia, pentru că a vedutu că Ungaria simpatisea cu Franta. Apróba deci politica esterna a guvernului.

J. Helfy (din stang'a estrema,) inca e de parere că in politica esterna de cincu se n'servescu numai interesulu Ungariei. Dar tocmai pentru aceea a subscrisu proiectulu de resolutiune alu lui Irányi pentru că nu vre se supuna interesele tierii, altui interesu, nici chiar Monarchiei Austriace. Protesta contra acelui afirmatiuni cumca proiectulu lui Irányi ar desapróba procederea regimului că a facutu se remana tier'a in pace. Totu insulu scie că in 25 oct. 1870, candu E. Simonyi a interpelat pe ministrul presedinte, partid'a din 1848 a fostu de acea parere, că regimulu se staruiesc pro cale diplomatica a pune capetu resbelului. Poemisédia apoi contra lui Tisza si Jokai, splica si apera nalt'a missiune a natiunei francese si deci primește proiectulu lui Irányi.

E. Yenzelmann ar partină unirea nemtieșlor, daca r'asteptă vr'unu bine de la ea. Dupa a sa patre, unionea ar trebui să vina din diosu si nu să susu. (Aprobare). Nu apróba politica guvernului sub resbelulu trecutu si deci primește proiectulu lui Irányi.

Ceialalti vorbitori variéda cele amintite deja de antevorbori.

D. Irányi ca presentatorul proiectului tine cuvintul de incheiere. Nainte de tōt polemisédia, contra lui Tisza si Jokai. Adresandu-se apoi catra ministrul presedinte, observa, că regimulu a trebuitu se pasăescu celu putient ca Anglia. Lui Jokai i dice că nu pentru a trenti guvernul face elu opositiune, ci ca se derume bas'a, pre care stă. Combate pre J. Schwarz in parerea lui despre missiunea imperatiei germane. La imputarile ce se facu stangei estreme, respunde că disciplina partidei sale este aceea, că totu omulu lucra dupa convingerea sa propria. (Aprobare.) Recomenda proiectulu seu de resolutiune. (Aprobare in stang'a estrema.)

La cererea a 20 de ablegati — (nota bene, din stang'a centrală, care prin acést'a crede a face o trasura de siacu diplomatica si politica,) se face votare nominala a supr'a acestui proiect.

Resultatul votarii este, că dintre 434 ablegati verificati 225 votara contra, 33 pentru resolutiune, ér 175 se absentau. (Romanii cătă erau de facia, toti votara pentru; multi inca absentau, unul — celu ce se tiene corifeu mare, parasi siedint'a tocmai candu se apropiă votarea !)

După acést'a bugetulu ord. si strordinu se primește in specialu.

La „operatiunile creditarie si cassarie“ vorbesce E. Horn si C. Ghicy si C. Tisza; acestu din urma facandu unele modificatiuni stilistice, cu care modificatiuni se primește propuse operatiuni.

Ministrul de justitia B. Horváth anuncia cumea ablegatul A. Lázár a abdisu de pensiunea sa in suma de 420 fl.

Ar urmă spre desbatere legea comunala, dar fiindu că ministrul de interne din cauza morbului nu se poate infacirosă, se amena pre siedint'a pe mane, incheiandu-se cea de astădă la 1½ ore. —

DISCURSULU

deputatului nationale V. BABESIU, in siedint'a camerei representantilor dietei unguresti din 19 martiu, la ocaziunea desbatelerii politicei esterne.

Onorabila Casa! Děca vre o data in vieti a mea am sentit, la aceasta ocazie sentu mare parere de reu, că sunt constrinsu a me folosi de o limba, pre care o pricepu, ce e dreptu, ca pre a mea propria, si o iubescu, ca pre veri-care alta limba, dar in carea nu am acese deprimere practica, incau se fiu in stare d'a alege in momentu acelle espressiuni, cari tocmai s'ar recere la discussiunea unui obiectu d'o natura asiă de delicata, pre cum este politica esterna, despre carea voi se vorbesc.

Nu potu a nu vorbi la aceasta causa, pentru că a-elu proiectu de resolutiune, ce s'a substernumu in privint'a ei si pre carele l'am subscrisu si eu, dintr-o parte a fostu atacatu cu astfelui de argumente, cari — după mea convingere, nu sunt intemeiate si intru cătu-va n'aplica rea motivele.

Si tocmai pentru că sunt constrinsu a luă cuvantul la aceasta delicate cestiu, din capulu locului trebuie se rogu on. Casa, se sia on ceva-si rabdare si conivintia catra mine, déca din cauza nedeprinderei persepte in limb'a magiara, la unele puncturi voi si dora mai lungu decătu ce asi dor. (Se audim, se audim!) Incep, On. Casa, cu a-mi marcată punctul de manecare, prin ce de o data mi voi motivă pusetiunea in aceasta causa.

Ea, on. Casa, indata de la prorumperea resbelului pruso-francesu si neurmătul subtotu descurstu acelui, am fostu pentru — intrevire activa; am fostu pentru aceasta politica din acea cauza, pentru că si eu, casi origine dora, din capulu locului am tenu tu de posibile invingere armelor prussiane, respective germane; am tenu'o posibile pan' la Sedanu, ér de la Sedanu incói am tenu'o chiar de sigura; apoi acesta invingere am considerat' de mare calamitate pentru Europa, desclinitu pentru patria nostra, si a nume pentru natiunea cea magiara si cea romana; — si pentru că eu n'am potut se fiu astfelui de pessimist, incătu se vrea cred din capulu locului că acea calamitate nici print' posire a Monarchiei noastre cu tota poterea ei se nu sia fostu d'a se delatură.

Onorabil'a Casa mi va permite a nu intra la aceasta ocazie in resipicarea cu de a inmultul a acestei supozitii; atât'a totusi nu pregetu a pronunția, precum am spus la timpulu meu si prin diaristica si prin cercuri private, că — abia a fostu, si cu greu va mai si resbelu, in care poporul, soldatul romanu se sia mersu

langa magiaru, cu atat'a insufisare, ca in cestu din cestiune. Mai adaugu catra acésta ca — ma cătu ne-ar privi pre noi, desclinitu pre intelectualitatea romana, unulu si altulu de inamicu natuinei magiare, acésta nu este adeverit. Eu d. esemplu, On. Casa, eu multu mai multa, multu mai sinceru mi iubescu natuinea mea, decat se n'o iubescu si pre cea magiara. (Aprobari.) Si acésta se explica de acolo, pentru ca traiescu in convingerea, cumca natuinea mea n'are viitorul — fora de cea magiara, si vice-versa. (Aprobari si manifestatiuni de placere din tota stanga.) D'ar d' dieu se aiba acéasta-si convigere si intelectualitatea natuinei magiare! (Eschiamari din partea stangei extreme: bravo, aiá este!) —

Alt'a, ce trebuie se premiu — este o reflexiune la opinionea lui Colomanu Tisza, carele pretinde, ca desbaterea politicei externe, a nume in privintia resbelului, n'ar fi cu cale, n'ar fi salutaria; caoi desi ea n'ar poté a causa, totusi ar poté da pretestu contrarilor poterici.

Déoa acésta pretensiune ar avea temeu, atunci — marturisescu ca nu ni-am poté legitimă inceperea discusiunii; inea eu, On. Casa, sum de convingerea ca — nu este asiá. Dlu condeputatu Colomanu Tisza insusi recunoscu ca prin acésta discussiune nu potem d'animonui causa d'a ne atacă, ér ce se tiene de pretestu, apoi trebuie se spunu, ca déca este se se caute protestu, vai ce miserabila ar fi acea diplomatie, carea avendu lipsa de pretestu, n'ar gasi pretesto pretotindeniá; si astfelui déca ar fi ca noi se ne ferim d'a da pretestu, apoi atunci nu ni-ar remané d' cătu a tacé la tota, asupr'a tuturor; ba inca dora nici astfelui n'am scapá, ca déca s'ar cauta si nu s'ar gasi altulu, dora insasi tacerea nostra s'ar poté luá de pretestu!

Repetu, ca nu este mai usioru decat a asta pretestu. Déca este pentru pretestu, apoi cătu de usioru se gasescu pretestele, poturam se ne convingemu chiar dilelo trecute din "Nord-deutsche Allg. Zeitung," (orgaunu lui Bismark,) unde Dania se ataca si se amerintia — pentru ca a aparutu acolo o bresiura despre resbelulu prusso-francesu, in carea se condamna portarea nemtilor.

Nu pentru aceea se fumu scrupulosi ca se nu d'amu preteste ci pentru a-eea ca se nu are-tam slabituine; si eu tocmai tienu ca regimulu, respectiv diplomatica nostra a aratatu mare slabitiune facia de resbelu si consecintele lui, si chiar prin acésta a provocatu pro-contrari, si a compromisut tiera!

Acestea premidiendu, vinu acum a vorbi mai de a dreptulu despre diplomatica, respectiv politica extera a guvernului.

Eu credu, on. Casa, ca chiamarea seu de statuinei diplomatici si respective a politicii noastre esteriore nu pote se fia alt'a do cătu: a invigilă, ca vecinii nostri se nu incépa, se nu puna 'n lucrare ceva, ma nici se nu pregatescu si combine ceva, ce ar pericolata essintintia statului nostru seu macaru numai scopulu principalu al statului nostru; si — mai de parte asiá credu, ca acésta problema a sa regimulu este indatorata a o sprigini cu tota posibilele mediloci, chiar si cu poterea armata, ori candu si ori unde se cere.

Dar eu aici, desi numai incidentalmi te, inseunnu expresu, ca eu sub scopulu supremu al statului nu pricpeu alt'a de cătu — desvoltarea si prosperitatea poporului; si de aceea adaugu fors esitare, ca — dupa mine, statulu carele nu atientesc acelui scopu, nu merita a exista.

Facia deci cu acea chiamare a diplomatici, cum s'a portat regimulu nostru? — Nu voiu insiru aci tienut' a lui si faptele tuturor cunoscute, ci voiu essaminá acele arguminte cari se adusera aici spre aperarea si sustinere aocelor.

Onorabilulu d. condeputatu Jokay, si asemenea si dlu C. Tisza incuviintiara strins'a neutralitate a guvernului, pretindendu ca aceea trebuie observata intre tota impregiurariile.

Eu, On. Casa, credu ca dlu E. Simonyi ieri a doveditul destulu de inverderat, cumca guvernului, statulu nostru, n'a observat nici chiar o neutralitate corecta, ci ca ici-coli un de-a venitul bine si a credutu ca lumea nu-l vede, intr'unul si altulu casu a favorit pre o parte; a nume in casulu cu cele 3000 de vagone ale nostre, ce atatea luni servira nemtilor de transportu etc. etc. Eu credu ca on. Casa si aduce a minte si de acelu pre nalu totu ce s'a portat in septembrie pentru invigerea armelor nemtiesci.

Eu pretindu ca o stricta neutralitate este chiar neposibile intr'unu casu ca alu resbelului prusso-francesu; pentru ca in totu momentul multu mai tare suntem atrasu si legati catra un'a seu alt'a parte prin interesulu nostru, decat se potem sustine o absoluta neutralitate.

Dar nu acésta este principalulu afirmatiunei, ci este ceea ce disse dlu Jokay si sustinatura si altii dupa densul, cumca — nu era cu potentia, a intrenui diplomatica, fara a se nasce resbelu din atare pasu. — Eu, onorabilulu Casa, credu si trebuie se credu, caici avem esemplu inverderate cari dovedescu, cumca este posibile o intrenuire diplomatica energica, fara ca din ea se se nasca resbelu. Éta Sadova; la Sadova Napoleon a intrenuitu si a pusu capetu resbelului fara ca se fia intratu in resbelu. — (O vorba: dar atunci armat'a lui era la fruntaria.) Bine; eu pretindu ca si a nostra armata trebuia se fia la fruntaria, si tocmai aci este culposu regimulu, caici desi a fostu vorba de neutralitate armata si a votat spesele necesarie, totusi nemicu nu s'a facutu. — Mai este inca unu esemplu, este resbelulu oriental din 1855, candu Austria a intrenuitu transitiu o ostire de 100,000 in principalele dunarene, fara ca se fia ajunsu luerulu chiar la resbelu. Din contra, esperiintia si aréta, ca tocmai prin intrenuri energetice seriouse se pune capetu resbelelor. Concedu — firesce, ca pentru ca unu statu se pota pasi la medilociu cu energia, se recere ca elu se fia pregitu la resbelu; pentru ca sciindu-se pregitu si resolutu, intrenuirea lui diplomatica are base si radimur seriosu; ér déca cineva incéra a intrenui fara potere si seriositate, acel'a de buna séma va face fiasco. In acésta situatiune a fostu guvernului nostru, d'ast'a s'a temutu elu, si aci a facutu elu mare gresiela.

Domaii Jokay si Tisza s'au sprimatu ca interventiunea nu era cu potentia, pentru ca nu era iertatua a impedecá uniunea Germaniei.

Acésta este o intrebare de celu mai mare momentu; atatea necorecte am citit si am auditu despre acésta 'ntrebare in cătu sentu necesitatea d'a mi spune parerea a supr'a ei.

Eu tienu, ca da, partile unei natuini, dupa natura loru au dreptulu d'a se impreuná; insa — impreunarea nu pote se fia dreptu absolutu si neconditiunatu; si aci difere opiniona mea de cea comunu pronuncata. Eu adeca dicu: partile natuiale, ce constituie de sine difere state, au dreptulu d'a se impreuná intr'unu statu, déca separate nu-si potu ajunge destinatiunea, scopulu supremu, déca nu se potu cultivá si civilisá, nu potu ajunge la prosperitate, dar nici de cum intru interesulu despoticu, nici o data impreunarea nu pote fi indreptata prin despoticu, ci ea pururea trebuie se fia resultatulu liberei otariri a poporului.

Déca cineva crede, ca acésta judecata se poate combate si resturná cu argumente ratiunabili, logice, postim, combateti-o; déca insa ea sta: atunci Ve rog, aplicati-o la Germania. Si eu intrebu: cine a impedecatu desvoltarea culturala si materiala a statelor germane. Ora natuinea germana nu este cea mai culta, mancar ca a fostu despartita in mai multe state? — si ore ea nu se bucura de o prosperitate ca dora nici un'a alta? !

Si acum se mergemu mai departe. Ora natuinea germana s'a impreunatu? Nu; natuinea din insasi liber'a ei vointia nu s'a impreunatu, ci uniunea s'a fortatu de guverne. Déca acésta a fostu permisibilu, si déca dlu Jokay sustine acésta, atunci de s'ar intempla ca adi-mane Prussia se constringa pre liberii nemti, din libera Elvetia la uniune cu Germania, dlu Jokay si acea uniune va trebui s'o apere!

De ată aceea, ca statulu nostru nu era indreptatitu a impedecá uniunea natuinei germane, atunci trebuie se ste si aceea, ca nu este iertatua a impedecá impreunarea nici a unei natuini, nici intr'unu casu. Acésta eu negu, si pentru aceea eu, desi precum am observat, si insumi sum pentru impreunarea partilor natuinei, candu ele separate nu-si potu ajunge scopulu supremu alu essintintie, — in casulu de facia dicu, ca regimulu a comis u mare gresiela candu la tota ocasiunea s'a declaratu pentru uniunea absoluta a Germaniei.

Dar cestiunea mai are si alta importanta. Pana candu popórale de o natuinalitate se impreuna ele inesi spre scopulu desvoltatiunei si bunastarei loru, ele nu sunt pericolose vecinilor, impreunate insa de despoti, ele pururiá sunt pericolose, pentru ca sunt unelele scopu-

rilor altora. Binevoiti a deschide istoria si ea dovedi acésta pretotindená.

Nu intru interesulu adeveratul alu natuinei germane s'a esecentatu uniu, ci pentru scopurile altora, si aceste scopuri de siguru sunt contrarie intereselor noastre; tocmai acele scopuri vor fi cari anume noue, ginte romane si magiare, vor se ni faca imposibile ajungerea scopurilor supreme ale vietiei de statu.

Onorabilulu dnu condeputatu Jokay n'a spusu ca in casulu resbelului germano-francesu, nu potea se fia vorba de simpatia si sentimentalitate, ci aci trebuia se calculam. Da, si eu tienu ca trebuia se calculam, insa nu numai cu cifre si cu bani; caici mai avem si alte interese inca mai mari, si eu eari — dupa mine tocmai forte reu am calculat! er cumca am calculat reu, ni este deplina dovóda resultatulu confe-rintiei de Londra. Ce a fostu resultatulu calculului nostru la acea conferinta? Datu-mi voia a intrá si 'n acésta cestiune.

Guvernul ungurescu doresce Dunarea libera, dechisa. Paremi-se ca Dunarea libera este unu interesu vitalu alu Ungariei, si specialu alu natuinei magiare si romane.

Onorabilulu guvernul si diplomatica lui va sci forte bine ca dupa tractate si dupa natura impregiurilor, Dunarea de diosu cu totu inulele ei apartiene Romaniei: si totusi — ce vré diplomatica nostra? a cerutu si vré ca diplomatica straina, diferitele poteri si desclinitu Turcia se-i dee autorizare, d'a curati Dunarea de sténuri si d'a supune navigatiunea unei vase! Am facutu fiasco in acésta causa,

— credu pentru aceea, caici prin atitudinea nostra si acolo si facia de resbelu am meritatu astfelui! Eu altcum, intru interesulu patriotic si natuinalu — nu potu decat se me bucuru d'acésta. Guvernul are modu d'a ajunge scopulu doritul pre alta cale, déca doarint'a i va fi din iunia curata, si pre acea cale nime nu-i va face impedecare; si aceea este calea de invoiela seu conventione cu Romania de a dreptulu. Da, numai ca déca guvernul Ungariei ar apucá pre acésta cale, atunci ar trebui se se ferescos d'a sustine totu mereu, cumca Romania stă sub Suveranitatea Turciei, ceea ce este o fictiune. (Se audimul!)

Onorabilulu dnu condeputatu Tisza si Jókay au intonat cu multa apesare a cuventului doctrinii, ca — trebuie se ne ferim de veri-ce amerintiare, caici noue nu ni pote fi iertatui nici de cum a amerintia pre cineva. Insa totu atunci ambii adauera cele mai agere amerintiari contra toti aceia cari ar cutesa se ne amerintis pre noi.

Eu, on. Casa, astfelui de amerintiari tienu de cele mai pericolose; caici sunt amerintiari spre totu partile lumei si fie-cine le pote luá a supr'a-si, si-apoi — éta pretestul celu fatalu!

Eu inca sum de parerea ca amerintiari nu sunt bune, dar nici principiul de absoluta ne-interventiune inca nu l-a-si primi nici o data. Chiar numai ca se pronuncia aici in publicu acelu principiu, este — dupa mine — o inverdare dovedita ca ne sentim slabi; ér eu, tocmai de ar si adeveratul ca suntemu slabi, totu n'asi recunosc acésta pre facia respicatu, caici o astfelui de recunoscere n'ar mai fi ajozi pentru contrarii nostri unu pretestu, el chiar o decidetoria causa d'a ne atacă si molestă.

De multe ori am auditu dicendu ca — nu suntemu in stare a inaugura alta tienută si politica, fiindu ca scim, cătă ni ajungu armatele noastre; am vediutu acésta la Sadova si mai apoi in Dalmatia. Nu se poate nega; este pre adeveratul ca am vediutu, insa totu asemenea am vediutu ostirile Ungariei f'cendu minuni in 1848/9, atunci candu insufletirea a fostu mar. Astfelui dara n'avem se ne ingrijim, decat ca armatele se fia capabile de insufletire; vom avea atari armate, atunci nu vom mai provocá la Sadova si Dalmatia.

Din totu celo aduse, on. Casa, as'a credu ca s'a dovedit, cumca eu reprobu si condamnu politică guvernului dupa cea mai curata a mea convingere. De departe se fia de mine ca se am alte careva cause sau reserve mentali, precum credu multi. Eu sinceru si resolutu condamnu politică guvernului pentru ca aceea s'a dovedit ca un'a, carea nu ni-a marit u'véd'a si respectulu in facia Europei, ci din contra nile-a devalyatu. Eu, on. Casa azi dor, ca guvernul se incete o data cu politică straina si se adopțe o adeverata politica patriotică. Candu o data guvernul ar adopta astfelui de politica, atunci pre usioru s'ar convinge, că bas'a politicei sanatosé este — multiunirea poporatiunilor patriei si mai pre susu de tota cultivarea si luminarea loru. O data la acésta convictiune

pervenit, va scuturá puslanimitatea de pe sine, va avea incredere catra sine, si va fi respectat de tota lumea, căci va fi sciutu, că a lui politica este politică poporului, politică si interesu patriei.

Deci eu, on. Casa, dupa totu cete insirau, chiar si din privintia la resultatu, nu potu fi multiumitul cu politică extera a guvernului, ci findu eu din contra convinsu, că acea politica a fostu rea pentru noi, si că noi dupa cele intemplete, nu ne mai potem considera de popor nedependinti: condamnu acea politica si recomandu spre primire proiectul de rezolutiune, pre carele si insumi l'am subscrisu. (Aprobari din stang'a estrema.) —

Lunga Sirethiu, in Bucovina, 1 martiu.

Tocmai ni se infacișiedia o epistola arhierescă din Cernăuti, care, luandu in cumpenire, că ea e scrisa in ajunul unui "congres bisericesc" acordat de MS. Imperatul si de n. Ministerul de culte cu data de 23 nov. si 1 dec. 1870, nr. 11,779 si 12,397, pentru alu carui congresu constituire se si escrisera alegerile intre laici si cleru; acesta pre mane, era aceia pe luna viitorie in 6 a. l. — considerandu apoi si acea impregiurarea, că E. S. Episcopulu Bucovinei Eugeniu Haemanni nu s'a aratatu pana acumă pré favorabil unei autonomii bisericesc cu alte forme decat cu cea a infalibilitatii personale, e atat de caracteristic acésta epistola arhierescă, incat ar fi poté si de stricatiune, a nu fi ea si altor a cunoscuta, ci numai celor a supr'a carora ea voiesce se inriuredie mai cu securitate.

Epistola aceea e urmată:

"Nro. 205 Ord. — Catra Clerulu eparchiei Nostre! — Prin multe experientie ne-am incredintat, cumca nu putem din preuti ai eparchiei Nostre se imprivesc dorintelor Nostre celor binevoitori cu indaratnicis; nu asculta svaturile Nostre, si in locu de a impliniti datoriele chemarei si a stării sale cu revna si cu cinste, *) in locu de a inveti si a cresce pe poporul spre o viață intelectuală (fora de ajutoriul scolilor? Ref.) si plina de fapte bune, — in locu de a-lu trată cu crutiare, cu dreptate si cu omenie, **) asupresc ei insusi pe poporul, lu turbura si-lu amagesc — basinguri preutii se dau a amagi (o Evangelia si ss. Apostoli, ce facurati!) prin nesocotire planuri de nisces omeni, carii vrea numai decat a acoperi faptele sale cu masca bisericei si a natuinei (sic!) ori carii vrea a ajunge scopuri deserte de mandria, de ingansare si de iubire de bani din fondulu relegiunariu. ***)

Pentru o stare ca acésta, preutii sunt singuri de vina, déca Nôa nu ni este in potentia (acum vine "des Pudels Kern") a impartasi nici la toti acei preuti recunoscintie si decoratiuni, cari la vremea cerculariului Nostru din luna lui mai a. tr. nr. 295 ord. spre acésta au fostu otariti, si numai aceia au remas, carii na ne-au superat. (Intielegem.)

Vediedu dara Noi, cumca inverzaturile si svaturile Nostre in cerculariul acumă numitul (nu si din "Sendschreibenu celu renuntu"? Ref.) si in cerculariul celu din 1/ia mai 1868, nr. 4614 *) au remas fora doriata urmare, nu avem nici altă de disu, decat numai aceste cuvinte: cumca fie-carele calcatori si uitatori de datorintele sale (cei ce au urechi, — pricépa! Ref.) va portă si urmarile drepte; caici "ce cineva séme-

*) O binele comună si multiumirea tuturor a in biserică a dorii, nu este cinstire pentru preoti? Ref.

**) "exempla trahunt". Ref.

***) Care bani? Milioanele ce se dusera, cine se ie in catre? Ref.

*) In acestu cerculariu, edatul asidere int'rumu timpu, candu se subscriveau petiții la Senatulu imperial si Ministerul in scopul autonomiei bisericei noastre, străucesc int'rumu siru neintruptu de imputuniti acusatiorie facute clerului — si cerculariul comunicatul si scaunelor districtuale politice — in acestu cerculariu dicu, se afla si următorile: „Auulu 1848 este nestersu in istoria clerului bucovinean cu colori de rusine si de desonore.“ (Ore de ce? Ref.) Si apoi mai departe: „Sementia, care o au pus-o ei atunci, a prins redacini, si face milatitie növe. Tocmai acumă se pörta unii din preuti ca nisces mantuitorii a nationalitatii (pote calatorii si diaconiul E. Sale, Droru? Ref.) si ca nisces prietenii ai poporului, si ieu catra acésta a supr'a-si masca (?) sanctei religii si a bisericei. Si eu totu aceste sunt ei reci in privintia simtiului si revnei pentru adeveru, dreptate, moralitate si fericirea trupescă si susținătoare a oameniei, avendu de scopu sub firmele: nationalitatea popor, biserica, a impacă ticalosé (!) sale patimi, precum: desertatiune, ambitiune, inganire, (hm! ore in cince peccate se mai oglindesc acela? Ref.) lacrima de castig si de avere (sic!), ei se incercă cu tota tari a si cu ori ce pretiu a joacă o rolă mare. (Reu esti informatu Escelintia; se vede ca nu ti-e secretaria tulu de legea nostra. Ref.) — *

na, aceea si socera." Cernăuti 27 ian. 8 fauru 1871. Eugenie m. p."

Am disu că epistola acăsta e caracteristica, și a nume facia cu constelațiunile, sub care ea e scrisa. N-ar fi insa, cum credeam, superfluu, deca am mai adaugă, că străvediondu printre sire si orbii tendintă a acestei epistole, care tendintă, de ar fi se se realisedit, mare bucurie ar face contrarilor autonomiei bisericii noastre de orace — „discordia vel maximae dillabuntur,” pentru atari circularie publice, n-ar strică, si din punct de vedere al bunui intelegeri intre cetatieni, cum si al „legilor fundamentală de statu,” privitorie cu paragrafele respective la „autonomie bisericii” — n-ar strică dicu, se existe unu „placetum regium.”

O, „Reforme,” (nrul 8 din a. a.) pare-se că nai gresit, presupunendu „paserea dupa glasul-i,” de unde esti articolul din „Neue Freue” din 25 ianuarie a. c. tratatoriu intentiunile eparchiei bucovinene de „autonomia bisericei sale” in sensul acestui „circulariu!” — Aceia la noi, cari su de o panura si de o sementia cu redactorii din „Colovrat Ring” si carii folosindu-se ei multu din nesolidaritatea nostra si din fondulu nostru relegenariu, credu că inca nici astazi nu se potu desbată de entusiasmului a supr'a acolui articolu famosu; si ce-ar dă ei pentru desbinarea nostra acum a in aspirarene a autonomiei bisericei noastre, că se mai remana cum a fostu la noi pana acum. — „Sapienti sat!”

San-Nicolau-bu-mare, in 18 martiu.

Dle Redactoru! In conferintă din Temisișoara, pre cătu mi aducu aminte, intre alte cause grave, să apărofatu cu tota seriositatea si posibilitatea *caus'a conferintelor naționale pre vîtoriu*, si resultatul a fostu, că s'a pronunciata, cumea ori candu s'ar observă necesitatea unei adunari naționale, Ilustr. Sa dlu Antoniu Mocioni, se faca apelu la națiune, si națiunea cu multumire si sacrificiu se va adună la locul destinatu.

Timpulu ce-lu mai supremu ar fi de prezintă; căci strategia ungură se vede a ne cuprinde positiunile cele mai avantajiose, — veniul turnat cu cup'a mare in corpulu nostru naționalu a inceputu a ne trantit la pamentu, — asi pe incetu-incetisoru, pe furisiu, dupa natur'a ungură.

Da, da; ar fi pré consultu, chiar necesariu in celu mai mare gradu, d'a ne coadună, se ne cundescem, se ne essaminăm, se ne socotim, se cerem societă do la unii șmeni, carii ni au insielat incederea, si apoi dintre tota tōtele se dregemu fortaretiele ruinate de armele ungură si trădate de unii afurisiti ai nostri.

Atât'a Ve potu ascură, viaticul ostasilor nostrii este eselinte, si nu va capitulă in veciul-veclorū; totu ce dorim si cerem e: se dămu facia cu Napoleonii si Bazainii romaneschi, apoi vom vedé ce vom incepe cu prusso-magiarii nostri!

Se fia dar *conferinta grandiosa*, asiă pre cum nu a mai fostu. Unde? Si eu sum de parorea lui P. din Siria, că se fia acolo in cuibulu sierpelui.

Catone.

Sibiu, in 12 martiu 1871.

Dle Redactoru! In nrul 17 alu stimatului diurnal ce-lu redigeti, aslu că unu domnul r... u de „langa marginea Campiei Ardeleni” si-esprima nemultumirea, că administratur'a suprema a bancei de asecuratiune „Transilvania” n'a publicat desbaterile adunarei generale ultime, si mie mi se face imputare, că nici celu putinu eu n'am corespusu dorintici publicului in privintă a acăstă.

Ce se atinge de persoană mea, rog pe necunoscutulu domnū correspundinte, a avé in vedere, că unu casu tristu in familia, care s'a intemplatu nu multu dupa adunarea generala, nu mi-a concesu a me ocupă cu referate diurnalistic, si asiă dara me nimeresce imputarea in modu nejustu.

Incatu pentru administratur'a suprema a numitei bance, eu nu sum chiamat a vorbi in numele ei si nici n'am mandatulu, dar concedeti-mi, domnule redactoru, a face aici amintire de unele impregiurari, cari vor demastră că vin'a administratiunei nu e, daca pana acum nu s'a potutu dă reportulu completu publicitatii.

Cine cunoște intocmirea tipografiei noastre din provincia, cine scie cu ce truda se

pote scôte ceva de sub presa, nu se va miră daca in restimpu de o luna nu s'a potutu găsi unu reportu de 2^{1/4} coloane in tiparul in mai multe limbi si cu atâtea si atâtea cifre. De abia acum s'a găsitu acestu reportu si-mi dau onore a vi slatură 2 exemplaria, unulu pe séma Redactiunei, ér celalaltu cu rogarea ca se lu predati dlui „r... u,” fiindu că eu nu potu scă cine se ascunde dupa aceste litere. *)

Vorbindu insa domnul „r... u” despre cauzele, din cari n'a aparutu in diurnalele romane unu reportu, si despre cuprinsulu acestui a, fia-mi iertat si mie, a exprimă parerile mele in privintă a acăstă, dupa cum repetu insa, numai ca privatu.

Daca au luat diurnalele germane din Sibiu notitia despre adunarea generala, comunicandu desbaterile, acăstă — si astă explicare in impregiurarea, că acele diurnale si-au transmis anume reportori in adunare; foile romane nu apară — afara de ună — in Sibiu, prin urmar li-ai fostu mai cu greu a avé reportori. A primi referate de la oficialii institutului nu vor fi cam aplicate, venindu-li mai bine a avé repôte de la persoane neinteresante. A cere de la diurnale insotitura integralui reportu oficialu inca nu e cu potintia, căci acăstă s'ar poté face numai in adaosuri extraordinarie, ale caror spese insemnatu nu va voj nici dl. „r... u” se se pôrte din partea bancei.

De alta parte e si eu greu a nimeri făia aceea care se li fia la toti pe gustu, si tomai la colonele acelui diurnal, care l'ar dorii unulu său altul, nu se va poté recurge standu in contra devi's a acelui diurnal „totu in contra bancei „Transilvană”, nimicu pentru.“ Dnula „r... u” me va intlege pôte.

Datele, cari le mai cere inca domnul „r... u,” si adeca: căti romani au participat la adunarea generala? căti au fostu indreptatiti la participare? cătu e numerulu membrilor romani — dupa tienuturi si provincie? — ar fi de siguru pré interesante, si va veni timpul candu se vor publica. A culege, a ordina aceste date insa, nu elueru de 1/2 ora, numerandu societatea acum 7000 de membri.

Domnul „r... u” mai voiesce se scie: căti oficiali sunt aplicati, si căti sunt dintre acestă, si anume carii de naționalitate romana? pentru ca se se pôta convinge despre respectarea „intereselor noastre.“ Pretensiunea acăstă mai me faco se credu că domnul „r... u” a avutu cauza se stee cu visirului inchis! Nu voescu se atragu atentia din „r... u“ la art. 29. lit. a) parte a gen. a statutelor, in care se astă determinatiunea, că tota afacerile personale se tienu de competitia consiliului administrativ, ei asi intrebă numai: ce interesu pôte avé publicul celu mare, că cine sunt amplioatii subalterni ai bancei? Afacerile personale sunt trebiu interne si nici adunarea generala, supremul organu alu bancei, nu si-a rezervat nici o influența in privintă a acăstă. O banca de ascuranti nu e unu dicasteriu, si interesele unei națiuni nu potu avea nimicu comunu cu interesele unui oficiu subalternu la-o astfelui de banchă. (In alte timpuri dora adeverul acăstei pretensiuni nu s'ar fi potutu trage la, nici o inoiela, — astazi — vedeti ori-ce felu de intreprinderi, si vedeti pe magari facia de ele! Red.)

Despre tota cele latte intrebari atinse de dlu „r... u” va astă desluciri in Reportulu pusu la disputatiune-i.

Dr. A. Brote.

Vlaicovetiu, cott. Temisiu, in martiu.

Multa Stimate Dle Redactore! Noi, comunitate mai tota romana, fiindu că totusi suntem comunitate „mestecata,” ne tienem, mai scie-ar bunulu Ddiou, pana candu, de ierarhiile si steponirea bisericăsca serbescă; deci — vrednu-nevredu trebue se ve interesati de noi, se luati cunoștința de progresulu ce facem, de prosperarea de carea ne bucurărău.

Sambata in 28 fauru st. v. se tienu aici essamenul semestralu — in scolă mestecata, cu pruncii romani. Se asteptă acăstă dñă cu multu doru, insa steponirea scolară n'o publică in comuna de Iecu! Astfelui la essamenu nu luara parte decătu: ambii preuti serbi, judele communalu serbu, doi locuitori — serbi si no-tariulu communalu.

*) Acum că Reportulu a esit la lumina, n'aveam inoiela că dlu correspundinte alu nostru din Campia Transilvaniei — dejă lu va fi cascigatu. — Red.)

Resultatul essamenului a fostu, pre cum ilu doroscu domnii stepanitori, astfelui in cătu dupa essamenu unulu dintre asculatori, in nevinovatia sa rostii invetiatoriului gagiuarea, că — „e demnă de muchia” pentru progresul aretat.

Cu tota acestea dlu parochu serbu Janovicu, carui i place a se batjocuri pe sine „directore localu de scolă,” facă protocolu favorabilu despre essamenu si indemnă, ba chiar fortă si pre marturi a-lu subscrive si a adeveri unu progresu de bunu, carele nu potea fi mai reu.

Așa se ocrotescu scolile noastre sub serbi; așa este se ne foricim in acăsta patria mastora a noastră. Domne, Domne, bine pana cindu totu așa! — — (D.)

Sarrasiu, in 27 fauru 1871.

De multe ori mi s'a datu ocazie a me convinge, că — nu este intuire la noi credința generala, cumea ungurii ni sunt mari contrari si nesuperiori pentru dulcea nostra limba romana. Mai vertosu acuma, candu densii dispun de situația politica, acuma, candu loru li este data poterea preste poporele din tierra. Dar nu voiu se remanu la acăsta pură afirmare, că vinu a descrie in acestu pretiuitu diariu o intemplantare recentă, din carea se va convinge multu stimatului publicu romanu despre crudul si barbarul spiritu alu netolerantie magiare facia de limbă si naționalitatea nostra. S'a intemplatu in septembrie a trecută aici in urbea Sarvasiului, că petrecandu mai multi militari, a nume de la finantă, intr' ospetaria, cu ocazia unei cinei unu magiaronu, altintrelea corporalul, si permise cele mai aspre si neumane injurii facia de unu sermanu soldatul romanesiu, batjocurindu-l „olă medve,” ursu de olă, etc. si, ne'ndestulindu-se nici cu atât'a, incepă a ni batjocuri limbă, ca unu barbaru degradat. Romanasiul nostru pana la unu timpu a rabdatu totu, si ca militaristu simplu, trebuiă se rabdo; dar insuflitul de spiritu curatul naționalu, la urma a isbucnitu si elu si — i-a re'ntorsu magiaronului totu bine n'apoi, de unde lucrul a venit la duelu. Romanasiul deși nu era essercitatu ca magiaronul in arme, totusi remase invingatoriu, taiauungurului o mana si vatamandu-lu si la unu ochiu. Mai multu insa, romanasiul nostru invingatoriu, naintea colegilor sei exprimendu-se, că — „mai voiesce a mori, decătu limbă sa se si-o lase batjocurita de unu slovacungurisatu” — a insuflat tuturor unu respectu cătu de mare.

— Acuma pentru duelu se urma procesu, dar romanasiul nostru spăra că justiția va fi in partea sa.

Unu studinte de la archigimnasiu.

Varietati.

= (Despre abusurile, coruptiunile si a magiile) ce se comitu mai pretotindeni la alegerile de preoti si invetatori, si sosește planșori peste planșori, si — purură vină se pune pe capulu dlor protopopi ai nostri. Astfelui ni se tramisera din dōne partu in privintă a alegerii de docente in Ferentia, protopiatul Versietiului, unde prin influența nelegale, cu delaturarea celor mai demni si calificati candidati, se alese cu o ne'nsenmată majoritate de voturi unu teneru pré slabu, si unde deci se face apelu la veneratul Consistoriu, ca se respingă acăstă alegere. Ar fi tristu, pré tristu lucru, déca poporul nostru, proveditu cu drepturi in scolă si biserica, ca nici unu altu popor in lume, s'ar lasă sedusul său coruptu de unii si altii si s'ar servir de acelu frumosu dreptu spre stricarea sa. Déca inse este, ca noi se credeam acăstă, apoi unele simple descrieri prin particulari, năa necunoscuti, nu potu fi destulă dovédă. Si de aceea nu potemuse ni implemente colonele cu atari planșori. Luăm totusi din candu in candu notitia de ele, pentru ca capii dieceselor, consistoriale si mai înclinații sinodele se aiba indemnă d'a essamină adverfulu si d'a aduce remediu acolo, unde va astă de trebuintă. —

= (Anunț) Comitetul „reuniunii invetatoriilor romani gr. or. din diecesă Cașinăbesiului” si-va tine săptămînile in 13/1 aprilie a. c. adeca Joi după Pasări in localitatele scolelor capitale gr. or. din Lugosu. Onoratii domni membri sunt rogati a se infacișa cu atât'a mai vertosu, căci sunt de portretatatu obiecte de importanță si urgîntă.

Lugosu in 15 martiu 1871.
Vas. Nicolescu m. p., Jonu Simu m. p., presedintele reunii.

Concursu

Pentru unu postu de suplentu la scolă confesiunala din comună Susanu, protopopiatul Fagetului, se publică concursu pana la 21 martiu a. c. Emolumentele sunt: 46 fl. 66^{2/3} cr. v. a; 6^{2/3} metri grâu; 13 metri cuciuridu; 66^{2/3} lb. lardu; 66^{2/3} lb. sare; 10 lb. lumini; 8 orgii de lemn; cortelul liberu si gradina de legumi.

Cei ce vor concurge pentru acestu postu sunt avisati a-si substerne recursele adreseate comitetului parochialu si provediute cu estrasul de botezu, testimonia despre absolvia preparandoi in Aradu, atestatul de calificare de la Ven. Consistoriu, — catra dlu protopopu Atanasiu Ioanovicu in Faget.

Susanu in 1. martiu 1871.

In contilegere cu dlu protopopu
2-3 Comitetul parochialu.

Concursu

Pentru ocuparea parochiei vacante din comună Zoltu, protopopiatul gr. or. alu Fagetului, se scrie concursu pana la 21 martiu a. c. — Emolumentele parochiale sunt: o sesiune de pamentu estravilanu, venitele stolari si prestatiunea anuala.

Concurrentii au se-si adrezeze petitionele loru comitetului parochialu, instruite cu documentele despre calificare si moralitate, intre cari se cere: Estrasul de botezu, testimoniul despre absolvirea claselor gimnasiale si a sciintierilor teologice, celu de calificare de la Venerabilulul consistoriu, — avandu a se substerne domnului protopopu Atanasiu Ioanovicu in Faget.

Zoltu in 1 martiu 1871.

In contilegere cu dlu protopopu
2-3 Comitetul parochialu.

Concursu

Devenindu vacanta parochia in comună Homodăia cu filiala Costavita, in protopopiatul gr. or. alu Fagetului, se scrie concursu pana la 21 martiu a. c. Emolumentele sunt: o sesiune de pamentu estravilanu, stol'a usuata si birulu de la 84 de case.

Doritorii d'a ocupă parochia acăstă si a-si tramite recursele loru — adresate comitetului parochialu, si provediute cu documentele prescrise in Statutul organicu — dlu protopopu Atanasiu Ioanovicu in Faget.

Homodăia 1 martiu 1871.

In contilegere cu dlu protopopu
2-3 Comitetul parochialu.

Concursu

Se scrie pentru ocuparea postului doctorale la scolă confesiunale gr. or. romana din comună Sarcia-romana, cottulu Toreanu, cu terminu pana in 31 Martiu st. v. a. c. impreună cu salariul:

84 fl. v. a. in bani, pentru clisa 20 fl. relatu, 50 lb. sare seu 4 fl. bani, 15 lb. lumini seu 6 fl. bani, grâu macinat 26 chible, cuciuridu in bōbe 20 chible, 2 orgii lemn de focu, paie 6 orgii, 4 jugere pamentu aratura, nesupusu esundatiunelor, care nu arare ori produce la anu o recolta de 80—100 chible de grâu ori cuciuridu, cortelul liberu cu o gradina de legume.

Acei recurenti vor avé preferinția caror fi absolvatu mai nalte scîin ie cu succesu buni, si — déca distanță ar ieră, se potesse, a se prezenta in persoana pana la termenul int' o domineca ori serbatoria la S. biserica.

Doritorii d'a ocupă acestu postu, sunt avisati recursele loru instruite conformu Statutului org. a le adresă Comitetului parochialu si a le tramite pana la prefipitul terminu către același Comitetu, unde posta se astă in locu la „Szárca”, său catra „Inspectoratul Scolarul alu Jancahidul”, ultimă posta: Bega-Canal-Szent-György, său si per Nagy-Becskerek.

Sarcia-romana, 23 fauru 1871.

Comitetul parochialu si Inspectoratul scolarul alu cercului 31 Jancahidu.

Cursurile la burs'a de Viena.

(Dupa inșențierea telegrafica din 22 martiu.)

Imprum. de statu convertat cu 5% 58.25 Imprum. naționalu 68.10 Actualele de creditu 265.50; sorturiile din 1860: 108.80 sorturiile din 1